

BAJTÁRSI LEVÉL

1963. XVI. évf. 9sz. levél. 61. oldal. Utrecht, 1963. szept. 15.

BELERÁZÓDTAK...

A közelmultban egyik honfitársam jóvoltából megismerkedtem egy új fogalommal: a "belerázódtak"-kal. Ha igaz az, hogy a jó pap is holtig tanul és, hogy tanulni bárkitől lehet, szegyenkezés nélkül írom le, hogy ezzel a szóval, vagy inkább fogalommal én gazdagabb lettem.

A rázkódásnak több változatát ismertem már eddig is, csak azt nem tudtam, hogy az embereket egy bizonyos helyzetbe való beilleszkedés után - történeljék az önkéntesen vagy erőszakkal is - a "belerázódtak" szóval is lehet jelölni. A külföldön élő magyarok tájékoztatására szánt egyik hazai lapból most azonban ezt is megtanultam.

A lap egyik cikke hírül adja, hogy odahaza egy volt báró és főispán a népidemokráciában kertész lett, és most nyugdíjat élvez. Közli a cikk azt is, hogy egy másik ember - a multban gróf - most szijgyártó, és megengedik neki, hogy havonta 600 forintot keressen. Ebből a felsorolásból végül is megállapítja a cikk írója, hogy az emberek odahaza "belerázódtak" vagy más szóval: "elvégeztetett és rendben van minden".

Ez a szó, fogalom vagy meghatározás gondolkodásra készítet és önkéntelenül a mi Közösségünk jelenlegi állása és egy csendőri élményem jut eszembe.

Az Isten áldásának betakarítása idején egy szérúskertben, tűzbiztonsági okokból, a cséplést ellenőriztem. Megtörténte után érdeklődéssel nézegettem, hogy a gép rostája miként rázza és válogatja szét a búzát a polyvától. Láttam később, hogy a búzával telt zsákot egy ember a gépről leakasztotta és mielőtt bekötötte, azt jól megrázta. Ugy gondolom, hogy ezt a műveletet a zsák szájának biztos bekötése végett alkalmazta.

A "belerázódtak" alatt bizonyára ugyanezt értik most odahaza.

A B.L. egyik számának első oldalán, Vezetőnk mult évvégi tájékoztatójából olvastuk, hogy mi "csendőrök" "jó uton vagyunk, csak az a baj, hogy nem mindnyájan". Ezek szerint tehát mi még nem állithatjuk magunkról, hogy "belerázódtak" vagyunk. Szomorú tény ez, de ugyanakkor vigasztaló is.

Tudjuk, hogy odahaza a belerázódtak hajtó ereje az erőszak, kényszer és a betevő falat. Az állítólagos eredmény elérése ezért lehet tehát gyorsabb. Nálunk viszont ilyet még nagyító üvegen keresztül sem láthatunk. Közöttünk az egymás megbecsülésén és értékelésén alapuló igaz bajtársi szeretet lett urrá az egész vonalon. Szért lehetünk tehát a hazaiaknál lassabbak. Ha azonban a Vándor-nap és a Cél intelmi meséjét elfogadjuk, meg kell állapítanunk, hogy ez a helyes mód és ez a legegyszerűbb út Rómába!

Bajtársak! Nekem az az érzésem, hogy mi "csendőrök" a rostán átestünk már akkor, mielőtt a testületbe felvettünk. Közöttünk kidobnivaló konkoly, szemét vagy elszóródásra hajlamos polyva már nem lehet.

Mi, akik még élünk, korra és rendfokozatra való tekintet nélkül, valameny-nyien aranyárgára érett, megacélosodott, vetésre és szaporításra egyaránt alkalmas és pótolhatatlan nemes vetőmagvak vagyunk. Hogy szétszórodjunk... az tény, de ha figyelembe vesszük, hogy egy föld, egy faj és egy buzakalász termelt ki bennünket, - így is egyek vagyunk és együvé is kell tartoznunk!

Azokat a Bajtársakat, akiket a "nem mindnyájan" illet, szeretettel és a hazai új szóval kérem most, hogy rázódjanak! Hogy hová? Közzénk, a csendőr zsákba! A keret ismert, a lehetőség pedig a zsák szájának bekötéséig még adva van!

Bihari Búnlátó.

oooOooo

Ne JÖJJ MÉG HAZA...

Ne jöjj még haza! Ujra időszerű.
Részedre itt ma nincsen semmi jó!
Szabadság helyett börtön vár reád,
Jobbik esetben kinpad, vagy bitó!

Ne jöjj még haza! Felhős még az ég,
A napsugarat köd takarja el!
Az éjszakánkat mennydörgés rázza,
Ki szólni mer, azt homály fői el!

Ne jöjj még haza! Nincs még kikelet,
Kevesebb lett a fecskéfészek is.
Eltűntek már az utkeresztekről,
Idejét multa kőkeresztek is!

Ne jöjj még haza! Könnytől sós étünk,
Némán szabad az égre nézni föl!
Azt tanítják már ifjainknak is,
Nincs már mennyország, nincsen létra föl!

Ne jöjj még haza! Megvetést találsz!
Mind elkerülnek volt barátaid!
Kainbélyeges nyugatos leszel,
Nem lesznek többé békés álmaid!

Ne jöjj még haza! Ne higgy senkinek!
Ha meghajolsz is, nincs becsületed.
Hazaáruló bélyegzett leszel,
Köztiszteletben sohsem lesz helyed!

Ne jöjj még haza! Falvad látni sem!
Ne hajtsal fejet a ma urainak!
Akárhogy verjen kint a sors keze,
Maradj a régi igaz magyarnak!

Ne jöjj még haza! Mig nem hiv honod!
Mig magyar-magyart rongy koncert elad!
Akkor gyere, ha holtfáradtan is,
Amikor Hazád rabláncától szabad!

Hajas István.

oooOooo

CSENDŐRARCOK.

3.

A SZAKALLAS ISTENNYILA.

Csodálatos teremtménye volt a magyar Égnek, és csodálatos példánya dicső intézményünknek. Alhadnagy volt. Az Őrsparancsnok-iskola keretének oszlopos tagja. Segédoktatói minőségben.

Ez a tudományos intézet volt hivatva a csendőri szervezet életfontos sejtje leendő fejének, lelkének, a falu népe soha nem nyugvó barátjának nehéz és pótolhatatlan munkájához az elméleti tudást megadni.

Ebbe az intézetbe gyűlt össze évente a fecskék költözése idején azzal a frikciós képességvizsgálattal kiválasztott közel 200 hallgató, hogy aratáskor teletömött fejjel, s e miatt gyérülő hajzattal, neki-vágjon először a vizsgának nevezett ugrómércének, azután a reávaró töméntelen felelősségnek.

./.

Termetre nem tartozott az öles csendőrök közé, de testtartásra délceg. Sötét szakállalánál csak a tekintete volt sötétebb, s ha arculata mosolyra idomult, önkéntelenül egy valahol látott kép tolult az ember emlékezetébe, amelyen egy fehér ember fő a nagy üstben és a kannibál nézi, hogy elég puhára főtt-e már a jódarab izletes falat. Elvégre a jó Isten nem mindenkit áldott meg vonzó fizimiskával.

Melle tele volt kitüntetéssel, feje meg kifogásokkal. Neki semmit sem csinálhattak jól a hallgatók. Osztályparancsnok koromban egykori tanítványaim, most már tisztos őrsparancsnokok mesélték, amikor a hajdani jóidőket emlegettük szemléim alkalmával, hogy sokszor feljegyezték, hogyan lett volna helyes az öreg szerint, s amikor e szerint csináltak, akkor meg azt kifogásolta.

Mint segédoktató jóideig hozzám volt beosztva. Szorgalmasan készítgette az oktatási segédleteket, az un. plakátokat. De ha történetesen óratartásban akadályozva voltam, az ő helyettesítésétől rettegtünk tanár, tanítványok egyaránt.

Mint szolgálatvezetőnek a rendcsinálás és rendtartás a hata körébe tartozott. Vigyázzban is állt ott nemcsak éjjel a hallgatók lábbelijének regiméntje, hanem az asztalok, padok a tanteremben, még a képek is a falon az egész századkörletben.

A vigyázzban álló hallgatói lábbelik eszembe juttatják az éjjelenkénti kísértetjárást is. Mi tisztak felváltva netesek voltunk, és a hetesnek kötelessége volt a laktányát legalább egyszer takaródó után ellenőrizni. Egy alkalommal éppen éjjeltájban jelentem meg, s az éjszakai nyugalom biztosítása végett félárbóra eresztett lámpák fényében hol egyik hálóteremből, hol a másikból kísértetek bukkantak fel, irány az a bizonyos szűkebbre méretezett helyiség, ahova a közmondás szerint a király is gyalog közlekedik. Valamennyi bokáig érő fehér kaftánban. Egyszer csak a kísérteties csöndet egy még kísértetiesebb hang törte meg: "Na, mi az? Talán ma egy hordó sört is kaptak maguk vacsorára?"

Be kell vallanom, hogy ez a kérdés kissé népszerűben hangzott el, de hát tekintettel kell lennem a B.L. színvonalára. A tények tekintetében azonban ragaszkodom a történelmi hűséghez. /Fülem nem csalt, amikor a hangokat a szakállból eredőknek gyanítottam, s közeledve valóban jelentkezett is a szolg. vezető. Kérdésekre, hogy talán ő bent is szokott aludni, azt a korszakalkotó választ kaptam, hogy az éjjeli öltözködés egyöntetűségét ellenőrzi. "Szóval a kísérteteket", mondom, amire a Szolg. Szab. összes idevágó határozványának figyelembevételével felvilágosított, hogy az isk. pság. rendelte el az egyöntetű hálóing viselését.

A rendnek és a tetszetősségnek gyerekkorom óta magam is lelkes híve voltam, de ebben az esetben mégis csak az volt az érzésem, hogy hát ez egy kicsit túlzás.

Masnap jelentettem a kísértetjárásbéli észleteimet az isk. pk-ának, nem hallgatva el szerény nézetemet - szintén a Szolg. Szab. összes idevágó határozványainak figyelembevételével - az éjjeli egyöntetűség egyéni szabadságra vagó kihatásáról. Megnyugtatósomra volt szánya, hogy itt nem intézetbéli kezdeményezésről van szó, hanem ez a kerp. ur. határozott rendelkezése. Azé a kerp. uré, aki felügyelői szemlék végén, ha elismerés hangzott el, egy lépéssel szorosabban zárkozott az oktatási kar jobbszárnyához, ha pedig len valami kifogás esett, egy pár cm-rel távolodott el a tanári gardától. /Akárcsak manapság Anglia. Ha valami haszna van belőle, akkor Európához tartozik; ha pedig semmi előnyre nincs kilátása, akkor önálló szigetország. Hát korábban keljen fel az a kódós Albion, ha valamit tanulni akar tőlünk! /

Legnagyobb büszkesége volt, ha olykor a protestansok kised, de elszánt csapatát vezethette a templomba és vissza. Kitüntetéseivel, szakállával igazán tekintélyes csendőri képet mutatott. Le is fényképeztem egy alkalommal ily minőségében, s a képen megörökített mosolyánál csak az ajándékpéldány átnyújtásakor mutatott volt barátságosabb, mert akkor fogait valamennyit láttatta.

A pedagógiával hadilábon állott. Kitüntetései és ugynevezett "strammsága" folytán került az iskolához. De arról, hogy a neveléshez a dicséret épp-ugy hozzátartozik, mint a kifogás - s lehetőleg először az elsőre terjeszkedünk ki, akkor a második könnyebben elviselhető és jövőben biztosabban elkerülhető, arról kevés fogalmat látszott alkotni.

Történt egyszer ugyanis, hogy az egész helyőrség diszkivonulásra készült. Erről a csendőrség sem maradhatott le. Tehát diszmenetgyakorlás. Elemiben volt. Hát, ami azt illeti a disz lépést ő kitűnően vágta. A lovasok voltak akkoriban a kezem alatt. /Magam is lóbolond voltam./ Különösen szerettem ezt a csendőrnépet. A tudományokban ugy általában, de igazán nagyon szűkített általánosságban, nem az első helyen állottak mind ök, hiszen a ló hátáról könnyen megvet az ember bizonyos földi dolgokat, de az igyekezetben és a bajtársiasságban, s ezt a katonai erények egyik legnemesebbikeként becsülöm ma is, utólréhetetlenek voltak.

Hát gyakorolunk, gyakorolunk. Lovas csendőr, meg gyalog-diszmenetelés, nem mondom, bizonyos nehézségekkel párosul egymással. De az igyekezet nagy. Gyerünk hát egy kis bátorító elismeréssel, egy kis pihe-nővel. Neki fogunk ismét, az élen a Szakállas mint előtornász, és kezd egészen jól menni, csupán a lovassági kardok egyöntetű tartása okoz még némileg nehézséget. De végre jutalmazó pihenőkkel az is rendbejön. S most már felvehetem a harcot az isk. pság-gal, mely fórum a szent "egyöntetűség" jegyében ez alkalomra derék lovasaimat gyalogcsendőrkarddal akarta az őket megillető oldalfegyvertől megfosztani.

Bevonulás után, mert éppen napos-tiszt voltam, bemegyek a lovasok termébe, hogy miért nem mennek már ebédelni. Hát amint az ajtót megnyitom, hallom az öreg hangját: "Hiába dicsérte a százados ur magukat, azért nem tanulnak meg soha diszmenetelni." Így ! En hallatlanná akartam tenni e pedagógiailag és fegyelmileg sehogyan sem indokolható megjegyzést, de mert tanítványaim sejtették, hogy az én füleimet is megütötte ez kifogásvirág, berendeltem az öreget előttük az irodába, őket pedig ebédelni küldtem. A továbbiak rájuk nem tartoznak. Csak a szakálla feketesége akadályozta meg abban, hogy az egész arca hófehérré váljon. Remegő inakkal állott előttem az irodában. Megsajnáltam az öreget. Humorral csupán annyit mondtam neki, hogy ő pedagógiai nulla, s ha még egyszer takarodó után kísértetvadászaton kapom, kikardlapozom a laktanyából. S ezt a kemény katonát sirni is láttam, amikor kinyögte: "Köszönöm, százados ur!"

Egyébként a kardlapozás elméleti kilátásba helyezésének más oka is volt. A tanteremben, különösen, ha óráim későbbi időre estek, a figyelmet sokszor oda-odahajított villámkérdésekkel, még inkább a leg-erősebb Btk-val kapcsolatba hozható viccekkel bírtam csak ébrentartani. S miért? Mert megelőző este a Szakállas Istennyila /E diszítő jelző eredetét homály fedi./ a hallgatók nyakán ült. Sokat még a takarodó után is a tanteremben bifláztatott, aminek eredménye csak a felfogó-képesség kifárasztása volt.

De térjünk vissza a diszkivonulásra. A lovasok az utolsó század utolsó szakaszát alkották. Szakaszparancsnokul az öreg lépdelt az első sor mellett. Ugy megnyomták a végszót, olyan huszárvirtussal vág-ták ki a rezet lóra-termett lábaikkal és lovas-kardjaikkal derék tanítványaim, hogy a tribün közönsége megtapsolta őket s a vegyesdandárparancsnok ur /népszerűen és egyszerűen: a vegyes/ az amugy is festői szép csendőr zászlóaljot küldte haza zenével. S ki volt erre a legbüszkébb, mint az öreg. És senkisé akadályozta, hogy a dicsőséget élvezze.

Történtek vele egyebek között esetek az évszázad típusgyakorlatokkal /népszerűen: tífuszgyakorlatokkal/ kapcsolatosan is, de fogjuk komolyra a dolgot ezekkel a vidámnak indult, legfőképp szeretett volt tanítványaimnak szánt szövegekkel.

Nemsokára azután, hogy én az iskolától elkerültem, jól megérdemelt nyugdíjba küldték. Csendőrsors szerint nem sokáig bírta a tétlenséget. Hamarosan bevonult a Mennyei Orsre. Hogy ott kifogásol-e?, az olyan titok, amit emberi elme felmérni képtelen.

Az ilyen különös egyéniségek élettörténete mindig érdekelt engem. Régi bajtársaitól megtudtam, hogy kemény csendőr volt, s az első világháború előtt egy délvideki őrsön teljesített szolgálatot, ahol hogy s hogyan, de egy fegyverhasználat elmulasztása miatt gyávaságért eljá-rás folyt ellene.

Azután jött az első világháború, amikor is sok, sok csendőr jelentkezett harctéri csapatszolgálatra. Ő az első között volt. Így is, úgy is. Arany, nagyezüst, kisézüst, bronz vitézségi érmeivel bizonyította be, hogy ő nem gyáva.

Öreg Horváth ! Ott, ahol csak szeretet uralkodik, ahonnan nekünk gyarló élőknek mindent csak megbocsájtani tudnak, bocsásd meg nekem, hogy tréfáltam Veled. Hidd el, hogy akik Téged félték, ha nem is értettek meg, mondjuk nem is szerettek, de becsültek. Hidd el, hogy sok csendőr arcára csalsz mosolyt, ha Rólad emlékeznek. De valld be: hiszen Magad is különös egyéniség akartál lenni.

Hidd el nekem, hogy én szerettelek Téged. Eppen különös egyéniségem miatt. Irtam volna különben Rólad?

En tudom, hogy Te mindig jót akartál.

Te pedig tudd meg, hogy a Rólad való emlékezéssel is szolgálatot teszel, mert tudjuk, hogy a kifogásokból is csak kialakul a közbiztonsági szolgálat, a diszlepek is átváltoznak egyenletes, biztos járőrleptékké drága magyar népünk szolgálatában.

Hát hogyan szerettelek volna, hiszen csendőr voltál, egyike a legvitézebb csendőröknek.

Isten áldja meg emlékedet!

oooOooo

Szikulusz

MÍERT LETT MARTON CSENDŐR?

/Folytatás/

Az ifju Márton a városi iskolában a második évét nagy örömmel és lelkesedéssel kezdte. A munkakedve felejtette vele az időt, s csak a szállingó hó emlékeztette arra, hogy a szent Karácsony ünnepe erősen közeleg.

A karácsonyi szabadság előtt a tanár ur kiosztotta a bizonyítványokat, s a fiu boldog volt, hogy a mult félévben is elsőrendűen megfelelt a köteletségének. De annak is örült, hogy egész napokat tölthet szülei és testvérei között. Aztán erősen vonzotta Szógi Kiss Péter édesapjának a műhelye is, ahol sok érdekeset látott.

A Karácsonyt megelőző napokban Péter édesapja csak ritkán dolgozott a műhelyében, mert az ünnepekre készülő egyesületek helyiségeit festegette, pingálgatta. A két diák élt az alkalommal és a mester helyett a műhelyben dolgozni kezdtek. Furtak-faragtak, s ha arra alkalom nyílt, festegettek, pingálgattak.

Egyik délután igen helyes kis szánt állítottak össze, és azt nemzeti színűre festették. A két diák hosszu ideig gyönyörködött abban. Közben Péternek eszébe jutott, hogy e szín illenék a faluszéli nagy-híd oszlopaira is. Gondolatát társa is helyeselte. Tervüket tett követte, s az esti szürkületben kiosontak a hidhoz és annak oszlopait lefestették. Munkájuk oly jól sikerült, hogy annak csak örülni lehetett. Amikor indulni akartak haza, látták, hogy a piros festékből még maradt. Azt haza vinni igazán felesleges, mert úgy is csak kaparék. Törték a fejüket, mit csináljanak azzal?

Egyszer csak Péter felcsillant szemekkel fordult Mártonhoz, és a falu szélső házára mutatott, melynek kerítése nem volt és a fehérre meszelt háta kinálkozva incselkedett festői képességével. Szó nélkül kapta fel a dobozt, és óvatosan indult Gubás Horváthék háza felé. Márton tétovázva állott, majd Péter intésére lassan indult utána. A fal tövében Péter kérdezte: Fessünk vagy írjunk?

Márton válasz helyett a vállát vonogatta, amikor társa odaugta: tudom már! A csuf nevüket, s nyomtatott betűkkel felírta: "Busa". Ezután a dobozt eldobva hazafelé indultak.

Másnap reggel Mártont a kíváncsiság igen-igen sürgette Péterékhez. Az első szempar, mellyel az utcán találkozott majd felnyársalta. Megtorpant és gondba mélyedt. Egy néni jött vele szembe, akinek arcvonásából gyanakvást olvasott ki. Köszöntésére illő választ csak a fogai között mormolta. Kellemetlen érzéssel fordult be Péterék utcájába. Alig tett azon pár lépést, amikor az utcának tulsó végén két csendőrt pillantott meg. Hirtelen megváltoztatta a tervét: visszafordult és gyors léptekkel igyekezett haza.

Eppen azon a napon történt ez, amikor az édesapja tarisznyával nyakában kora reggel elindult, hogy a pásztoroknak kijáró karácsonyi ajándékokat összegyűjtse. Édesanyja pedig a mátkospatkó készítéséhez kezdett, de feltűnt neki, hogy fia rövid idő eltelte után visszajött.

-Talán Péter nem volt otthon?- kérdezte.

-Nem voltam náluk. Már reggel éreztem, hogy a torkom karcolja valami. Utközben mégjobban... és visszafordultam.-

-Annak tudod mi az orvosság? Vagy kezdted sós-langyos vizzel gargarizálni, vagy lefekszel és reszelt sárgarépát kötök a nyakadra. Pedig örültem, hogy hamar visszajöttél, gondoltam, majd segítesz, mert te le vagyok dologgal.-

A fiunak hirtelen a szívébe nyilalt, a miért... és sietett édesanyját megvizsgálni:

-Ne gondoljon rosszra, hiszen nem olyan súlyos, csak egy kicsit kaparja. Ha úgy akarja, gargarizálok és közben segítek.-

-Aranyos vagy- s a fia felé fordulva vette észre, hogy sápadt, kedvetlen és levert. -Reszelek sárgarépát, az a segítségben nem akadályoz és biztosabb.-

-Ahogy akarja édesanyám- s a fiu szemeiben a megbánás fájdalmanak mécsese pislogott. Alig pár perccel később, a nyakán tekintélyes bugyolával, mérte ütéseit az apró mákszemekre.

Közben édesanyja egy zacskó diót is tett az asztalra, hogy azt is megtörje. A dió zörgésére a többi gyermekek hirtelen a konyhában termettek, s ugrándozásukat édesanyjuk egy-két dióval, Márton pedig egy-egy csipetnyi törött mákkal csillapította.

A család apraját is kellemesen szórakoztatta a munka, amikor a konyhaajtó egy erővel rántással hirtelen kitárult és a küszöbén borus arcedókkal a család fő állott. Mindnyájan meglepetten néztek fel rá, mert dél még nem volt, ezért korai érkezésében rendkívüli eseményt sejtettek. Az ifju kezében a törő megállt és kétségbeesetten tekintett a feléje közeledő apjára, aki mérgesen ráfordult:

-Hát te...?- De a következő pillanatban mintha az előbbi emelt hangját megbánta volna, szánakozva kérdezte: -Fáj a torkod?-

A fiut könnyei nem engedték szóhoz jutni, s helyette édesanyja válaszolt:

-Karcolja neki...-s az apa fogai közt mormolta:

-Biztosan tegnap este... A falmaszatolás közben...-

-Mit mond? Mondja már miről van szó? Miért rikatja azt a beteg gyereket?- csattant fel a feleség.

-Majd megtudod! Tegnap este nem volt beteg...-

Az anyja gyanakvással nézett fiára, kérdezni akarta, de az hasztalan lett volna most, mert szavát a sirástól úgy sem értené. A szék-re roskadt férjéhez ment és szelid hangon kérdezte:

-Élőtem talán csak nem titok, hogy...-

-Dehogy az, dehogy az! De bárcsak én sem tudnám! De amerre jártam, mindenfelé azt hallotta, hogy ez a gyerek Péterrel, tegnap este a hid oszlopait lefestették, aztán meg a Gubás Horváthék házának falára rámaszatolták azok csuf nevét.-

-Hallatlan!- csapta össze tenyerét az anya, és sajgón tört elő belőle: -Márton!?...-

A fiu felkapta a fejét és tagadóan megrázta.

-De akkor meg miért sirsz? Nem is hiszem, hogy...-miközben hozzálépett és szeretően magához szorította.

Az ifju azonban tovább zokogott, nagyobb fájdalommal, mint eddig. Fáj neki, hogy az édesapját meghazudtolta. De mit tehet -tépte, törte agyát a kérdés. Nem a verés, a megvetés, hanem az iskola?... Ráfoghatná Péterre, de az jellemtelenség lenne, hiszen együtt voltak. Ezek után hol a kivezető út? Csak az égi Hatalomban bizhat... és tagad. Ha esetleg Péter elárulja, még ha kanászbojtár lesz is, a lelkiismerete nyugodt.

Talán ezen gondolatai rázatták meg újból, de erélyesebb makacssággal a fejét, amikor apja föléje hajolva mondotta:

-Ha úgy igaz, annak én örülök a legjobban. A csendőrök már tudják, hogy ki csinálta és hitelt csak az ő szavuknak adok. Tehát utoljára kérdem szép szóval... Különben megyünk az órsre!-

A fiu egy pillanatra meghökent, de utána újból tagadóan rázta a fejét. Erre az édesapja felállt és parancsolta:

-Gyerünk!- és a kilincs után nyult.

Az ifju Márton felugrott, két öklével megtörölte a szeméit és egy fojtott, mély sóhajtás után, indult apja után. Az édesanyja hozzá

lépett, szeretettel megcsókolta és a fülébe sugta:
-ldes fiam, imádkozz! A jó Isten megsegít! En is imádkozom!-
A fiu lehorgasztott fejfel édesapja mellé sietett, gondolatban keresztet vetett és imádkozott!

oooOooo B.76. /folytatjuk/

KARACSONYI AKCIÓ.

Karácsony alkalmával segítő akciónkat az idén is, mint eddig számos évben, megrendezzük. Ennek eredményes kivitelezésére a tehetősebb és munkaképes Bajtársakhoz fordulunk anyagi támogatásért.

A segítésre szoruló bajtársi családok száma több otthon maradóval megszaporodott, különösen olyanok kérnek támogatást, akik már koruk miatt is munkaképtelenek, a betegek pedig gyógyszert. Egyik közülük a f. év június havában részére juttatott 30 Gulden pénzsegélyt megköszönő levélben többek között így ír:

"...éppen jókor jött, mert teljesen pénz nélkül voltam, egy fillérem sem volt. Akár hiszed, akár nem, 2 éve már, hogy utóljára jól laktam... Mindkét lábam térdem alul béna s csak a szobában tudok botorkálni butortól-butorig kapaszkodva totyogni. Nincs senki, aki segítene..."

Megtagadhatjuk egy ilyen bajtárs további segítését?

A Segítő Alapunk az elmúlt fél évben teljesen kiürült, sőt hiánnyal zárult. Az utóbbi időben nagyon is gyéren érkezett arra támogatás. Ha munkaképes és keresettel rendelkező Bajtársak nem segítenek, úgy még Karácsony alkalmával sem tudjuk feledtetni az önhibájukon kívül anyagi támogatásra szoruló sanyaru sorsát. Adjon tehát mindenki, aki teheti, nem tévesztvén szemlélő: "Jobb adni, mint kapni!"

Az anyagi támogatást nemzetközi pénzesutalványon, csekkal stb. kérjük lapunk szerkesztőségének címére f. évi december hó lo-ig eljuttatni, "Csendő Karácsonyra" megjelöléssel.

A beérkezett összegekről, a segitések módjáról nyilvánosan és részletesen elszámolunk a B.L.-ben.

oooOooo

A VILÁGJÁRÓ,

Valamikor otthon nem is gondoltunk arra, hogy ily sokan közülünk a vándorok országotjára kerülünk és a nagyvilág szinte szűknek bizonyul számunkra. Közben ez már elkövetkezett. Lassan két év-tized választ el bennünket a II. világháboru poklától, s öszülő fejfel részesei lettünk a nagy átalakulásnak, de a magyar kéveöldásnak is.

Egyszer régen engem is szinte leküzdhetetlen vágy fogott el messze-messzefekvő idegen tájak után. Akkor egy bájos kis őrsőn teljesítettem szolgálatot. Szőlőlugas vitt le a kertünkbe a kuglipályához és a verendánk ablakát is lugas borította. Feljelentés megszerkesztésén törtem a fajem, melynek helyes szövege nem akart kibontakozni bennem, mert a gondolataim masfelé kalandoztak. Élnéztem a szőlővirágzást, melynek illata leirhatatlanul kellemes volt. Láttam a döngicselő méhek mézgyűjtő munkáját és a tovaszállását. Irigyeltem azokat, mert oda szállhatnak a távolba, ahova az őszönük hajtja. Lelkemben üresség támadt, én is szerettem volna nagyon messzire menni s tovább nem a masok bajával, ügyeivel foglalkozni... Most tudom már, hogy ezt akkor a nem látogató, hanem az ismeretlenért a biztosat is könnyen elhagyó fiatalos hév okozta.

Egy alkalommal később olyan cigánytelepet ellenőriztünk, ahol egy öreg cigány asszony is lakott, ki jóslással, tenyérolvasással foglalkozott. Messze földről jártak hozzá azok, kik hittek jóslásában.

Az öreg banya ott ült künn a putrija előtt. Beszédbe elegettünk vele és a jv. azt kérdezte tőle, hogy milyen lesz az időjárás a jövő héten? Szabadságra készült ugyanis, és kíváncsi volt, mit mond a banya. Nagy vihart jósolt egy pakli dohányért, mely be is következett. Aztán hozzám fordult:

-Mutassa a tenyerit fiatal csendir ur! Magának is megjósolom a jövőjöt!-

Sohasem hittem a jóslásokban, de gondoltam egy pakli limitőt csak megér, hogy mit hazudik a cigányasszony... Es a sok minden között

azt is megjósolta, hogy évek múlva külföldre kerülök és ott nagyon sokáig kell maradnom. Akkor egy nagyot kacagtam ezen, de azóta ez a jóslat -szomorú- már is beteljesedett.

Nem ilyenekkel akarom most olvasóimat tovább untatni.

Vannak itt a szabad világban többen Bajtársak, kik emlékezőnek még arra, hogy a béke években odahaza mi is ismertünk egy "világjárót", kit úgy hívtunk magunk között, hogy a "Világjáró Sándor Bácsi". Ezen kitüntető jelzőnek megérdemlését a következőkben ismertetem.

Egy osztály területén szolgáltam Gacsáji Jándor bácsival, ki ópk. volt az osztály legtávolabbi és legsárosabb órén. Vasutvonaltól is távol esett az órsállomás, s azt bizony sáros időben -a vendégharasz-taló sártól- alig lehetett megközelíteni. Ilyenkor nyugodtan éltünk ezen az órson, mert meglepő szemléstől sem tarthattunk. Akkoriban varrtam fel a három csont-csillag mögé a sárga stráfot és így csak csendes szemlélője voltam az órsi élet osinyjának, binjának. Sok bebeszélásem semmibe se volt, hiszen amugy sem sokat tudtam volna a dolgok folyásán változtatni. Figyeltem hát az eseményeket, hogy ragadjon rám valami.

Igy teltek a napok tanulással és a szolgálattaljesítéssel. Akkor csak az volt a feladat, hogy a fölösleges köszönéseket viszonzzam és vigyázzak a jv-re, hogy kóbór kutyák meg ne harapják. Így adták tudtunkra az öregebbek az akkori feladatot.

Az öreg "Sándor bátyám" irányította a már említett sáros órset. Benne volt ugyancsak a korban. Lehetett már 60 éves, de az Isten olyan viruló egészséggel áldotta meg, hogy életkorát még s rosszindulatu emberek is kétségbe vonták. Hallottam elég gyakran, hogy ilyen korban már nyugdíjba kellene mennie, de ő szerette a szolgálatot, melyet még eredményesen teljesített is. Robusztus természetével olyan volt, mint egy Arpád-korabeli szobor. Kemény testileg, de szívvel, lélekkel egy a Testülettel. Nem is tudott már más lenni, csak csendő!

Szép vagyont gyűjtött hosszú szolgálata alatt, mert takarékoskodott. Közismert volt arról, hogy nagyon szeretne alhadnagy lenni. Ezt az osztály pság.-nal mindenki tudta. Hogy miért nem került soha alhadnagyi vizsgára, ennek az okát most ne keressük, mert nem ez a lényeg.

Az osztály állomány. vezetője akkoriban az örök jókedélyű, mókás Papp alhgy. volt, ki azt is tudta Sándor bácsiról, hogy lehet ug-ratni, mert sokat elhisz latolgatás nélkül, különösen akkor, ha az éppen tőle ered. Többször beugrasztotta már az "öreget", aki minden egyes eset után fogadkozott, hogy nem hagyja magát ezután.

Papp alhgy. azonban türelmes volt és egy-egy beugrasztás után mindig bevárta az időt, hogy a fogadkozás feledésbe menjen.

Egyik alkalommal járőrünk elővezetést foganatosított az osztály székhelyére. Szolgálati feladatának végzése után -előírás szerint- jelentkezett az osztápság.-on. Papp alhgy. itt meghagyta a jv.-nek, hogy az osztápk.-nál való jelentkezés után posta átvétel végett jöj-jenek hozzá.

Igy is történt. Az alhgy. beszélgetés közben a postát átadta, majd egyszerre hirtelen, mintha elfelejtette volna: "A gazdátok rövidesen alhadnagyi előleptésre sorra kerül! De ezt csak bizalmasan közlöm veletek, el ne beszéljétek!"

A jv. fogadkozott: "Nem mondjuk el senkinek sem alhgy ur!"

-Majd elfelejtettem említeni, de ezt is csak bizalmasan közlöm, itt van egy parancs a kerülettől. Ebben meg az áll, hogy az alhadnagyk meg ülönbztetésére a Felügyelőség a fehér tollforgót rendszerezési rövidesen! Tehát ez csak fehér-kakas farkából való lehet. De ezt se mondjátok el senkinek, mert ezt is csak bizalmasan veletek közlöm.-

-Megértettük alhgy. ur- válaszolta a jv. és távoztak.

Az órsre történt bevonulás után az első dolga volt a jv.-nek, hogy a Papp alhgy. bizalmas közléseit elmondotta Sándor bácsinak. Nagy lett az "örög" boldogsága! Elrendelte a szolgálatba menő járőröknek, hogy minden egyes szolgálatból bevonulóban legalább 10 szál, fehér kakas farkából származó tollat hozzanak, melyből még háromnak "vezér-tollnak" kell lennie.

Megkapták az utasítást a falvak kisbírói és az éjjeli őrk is, hogy egy marokkravaló fehéreknek farkának tolláért két csomag limitó dohányt ad. Nosza erre megindult a hajsza az egész őrskörletben a fehér kakasokra. Szegények nem tudták, hogy miért lett egyszeriben oly értékes a farkuk.

Egy hét sem telt bele, és már nagy halom összegyűlt a fehér tollakból. Sándor Bácsi aztán komótosan hozzáfogott a válogatáshoz és heréléshez. Ehhez nagyon értett! Nem sok csendőrd dicsekedhetett olyan borítósan szép tollforgókkal, mint az "öreg". A szebbekből kötött magának egy disz-tollforgót, míg a maradékból egy szolgálátit. A régi tollforgóit meg elajándékozta nagy boldogságában a prb.csendőrknek, akik annak nagyon örülhettek, mert nekik sem ezelőtt, de még aztán sem volt olyan szép tollforgójuk.

Sándor bácsi, nem várva be a parancsot, szolgálatba ezután már csak fehér tollforgóval járt. Neki elég volt a bizalmas értesülés is. Tehette, mert Isten háta mögötti őrsnek volt a parancsnoka, de meg a szakaszparancsnoka is jóval fiatalabb volt, mint ő.

A lakosok csóváltgatták a fejüket a fehér tollforgó láttán, mondván: "Milyet változik a világ!"

A szomszédos őrsök is hamarosan tudomást szereztek a fehér tollforgóról, sőt annak hire eljutott az osztály pság.-hoz is. Mindenki derült azon, de különösen Papp alhdgy., hogy ismételten sikerült lóvá tennie az "öregt".

Az őszi szárnyparancsnoki szemle ideje is elkövetkezett. Amikor a sznyk. meglátta a fehér tollforgóval jelentkező öpk.-ot, arra gondolhatott, hogy agyában meglazult egyik kereke. Azonnal az osztpságra telefonált, hogy szállítsák bolondok házába az "öregt".

Az osztpk.e jelentés után Papp alhdgy.-t is érdeklődött, aki tüstént jelentette, hogy ez az egész csak az 3 tréfája volt az öreggel. A jól sikerült tréfán az osztpk.is kacagott egy nagyot, és a sznyk.-nak meghagyta, hogy folytassa tovább szemléjét az őrsön és ne vegyen tudomást a fehér tollforgóról.

oooOooo.

/folytatjuk/

A SÉTATÉRI PAD.

Az első világháború kezdetén olyan fiatal voltam, hogy az 1915. év kora tavaszán bevonult 30 egynehány éveseket kész öregeknek minősítettem.

Rövidesen álló harcba kerültem, majd meneteltem, küzdöttem és a Kárpátok, Galicia, Karinthia, Doberdó úgy tüntek fel előttem, mint olyan ajándékféle tájak, melyek mellől a nagyon véres keret mégis elmaradhatott volna.

Másodizben 1917. nyarán kaptam szabadságot a harctérről. Akkor délutánonként a szép nagy városból egyre Ujszegedre sétáltam át, és polgári ruhában egy szines ligetrészt festettem, olajban. Még élveztem is, hogy a zöld pázsit mögött a piros színfoltok milyen jól mutatnak.

Visszafelé jövet és mindig ugyanazon padon egy idős házaspárt láttam; csunyácska asszonyt, a pátriárhális, ősz szakállu és szép arcu férjével. Csak pihengettek és többször észrevettem, hogy az asszony már megkezdett szivart vett elő a retiküljéből és adta az emberének.

A szép szakállu biztos "magánzó" volt, így tehát a költeni meg a szivnivalót egyformán be kell osztani.

Megelégedetteknek látszóttak. Hallgatták és talán a közeliükben játszó kis gyermekekre ügyeltek, meg a madárdalra?

Valahogy megértettem őket, miközben már, mint éppen nagykoru: derűsen néztem a jövő felé.

Elgondoltam, hogy egyszer, de természetesen rengeteg idő múlva magam is így ülhetek talán ugyanazon a padon, a ritka széparcu feleséggel együtt, gondtalanul.

Azután jó négy évtized suhant tova. Minden eredményért küzdeni, meg várni kellett!

Es amikor már egyenesbe jutottunk, akkor úgy összebonyolódott minden, hogy idegenben, a kezdetben sóltan és keletlen kenyér is sokszor ajándék szamba ment.

Ezutón is köszönettel nyugtázzuk az Önhozzájárulását a B.L.re segélyalapra.

korban-szakáll nélkül is- már megközelitem az említett magánzót. Két dolog azonban nálam egészen másként van.

Az önkéntes számkivetésben ugyanis hiányzik a gondtalan megélhetés, így pihenő-pad -éppen a kenyérgondok miatt- egyelőre még nem kínálkozik. És a széplelkű feleség sem lehet velem, mert az Isten akarata odavitte, ahol azután unokák születtek.

Az élet katonái vagyunk és a magányos őrhelyeken is ki kell tartanunk...

oooOooo

Derús Imre.

KÖZLEMÉNYEK, SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Dr. Sándor István szds. bajtársunkat keressük. Aki tudja, közölje ide címét, hogy azt az őt kereső barátjának továbbíthassuk.

A MAGYAR CSERKÉSZ SZÖVETSÉG idei közgyűlését Philadelphiában tartották meg. Ima után dr. Mattyasovszky-Zsolnay Miklós, a Szövetség elnöke nyitotta azt meg ünnepélyes szavakkal. Ezután értékes eredményeket felsoroló beszámoló s a jövőbeni munkák és elérendő célokat megjelölő javaslatok következtek.

Bodnár Gábor ügyvezető elnök a megelőző közgyűlés óta végzett szövetségi munkáról és az aktuális feladatokról: kiscserkészetről és roverscerkészetről számolt be, s végül az utóbbi két év alatt otthon és az emigrációban elhunyt nagy cserkészekről emlékezett.

Dr. Némethy György a kétesztendős nevelési munka eredményeit ismertette, összefoglalásként hangsúlyozta, hogy törekedni kell a cserkész-szellemiség minél mélyebb átélésére.

Több értékes beszámoló is elhangzott még a közgyűlésen, de azokat helyszűke miatt nem ismertethetjük. Megjegyezzük azonban, hogy jó munkát végzett a Szövetség, örömmel üdvözljük az eredményeket, jövő terveik megvalósítására segítse a cserkészeket a magyarok Istene!

Barabás József ezds. és Sohajda Sándor alhdgy. bajtársaink elhalálzásáról értesültünk. Előbbi otthon, utóbbi Trentonban, U.S.A. hunyt el, mindketten váratlanul és szívbénulásban.

Ezds. Bajtársunkat évek óta kinozták börtönben az otthoni hatalombitorló gazok, mert hiszen ő volt a galántai csó. zlj. utolsó parancsnoka, amely zlj. egységei hosszabb időn át sikerrel tartották fenn Csepelnél az oroszok előnyomulását.

A hatalmas Isten adjon az elhunytaknak háborítatlan nyugalmat, hátra hagyott hozzátartozóiknak pedig nagy veszteségükre vigasztalást!

A B.L. 7-8 sz.-ban megjelent "Többek érdeklődésére" c. közleményünket megismételjük és kérünk aktuális cikkeket lapunk f. év november havában kiadandó számába.

oooooOooooo

H A N D S C H R I F T - K E Z I R A T. ADRESS-CIM: B.L. Szerkesztősége.
UTRECHT. Nansenkaan 29. Nederland. Europe.

Drukkwerk!
Printed Matter!
Périodique!
Drucksache!

Hear
Mr. Dr. B. R e k t o r
Msr.
Herrn. P.O. Box 784.
Presidio of Monterey, Calif.
U.S.A.

